

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice hšt. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novaku na velikem trgu po 5 kr
Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.
Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natise enkrat, po 3 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Boj za Celje ni končan!

Kolika radost je vladala po slovenskem Štajarju pred poldrugim letom, ko smo dobili z Dunaja poročilo, da je celjska slovensko-nemška gimnazija vsprejeta v državnem zboru! Takrat smo Slovenci zasloveli po vsem omikanem svetu, češ skromna Slovenija je premagala oholo, krivično Germanijo na Spodnjem Štajarskem.

Ne, oholih in krivičnih Nemcev nismo takrat premagali sami Slovenci, ampak pomagali so nam je premagati naši slovanski bratje, Čehi, Poljaki in Hrvati ter katoliški in konservativni Nemci. Zakaj da je letos dne 5. januarija propadla ta postavka v državnem zboru, je znano: Manjkalo je veliko Poljakov, Čehov, Hrvatov in dva Slovenca, Višnikar in Nabergoj. In tako je bila postavka za celjsko slovensko gimnazijo odklonjena s 109 glasovi proti 98.

Temu glasovanju so se odtegnili katoliški poslanci Dipaulijeve stranke, le gornjeavstrijski katoliški kmet, poslanec Rogl je glasoval s Slovenci, istotako predarlski krščansko-socijalni poslanec Kohler. Od nemških konservativcev pa so nam ostali zvesti prelata Treuinfels in Baumgartner ter vrli štajarski kmet Kaltenegger. Vsa čast tem možem, da so tako neustrašeno glasovali za pravico Slovencev!

Zoper celjsko slovensko-nemško gimnazijo so pa glasovali nemški liberalci, nacionalci in pa žal, krščanski socijalisti. Ali bode zdaj ta gimnazija, za katero smo se toliko trudili in že tudi žrtvovali, prenehala? Ne! Do konca šolskega leta mora obstati, sicer bi se ondotnim dijakom, profesorjem, pa tudi dotičnim starišem storila največja krivica; in naj tudi gosposka zbornica teh borih 12.850 gld. za to gimnazijo ne dovoli. In kaj pa v jeseni?

Naučni minister bode storil najbolj prav, da ustanovi na celjski višji gimnaziji slovenske paralelke, kakoršne obstojijo v Mariboru in prav dobro uspevajo. Nemški Celjani se bodo temu seveda upirali; toda minister si to piškavo nemštvo le naj natanko ogleda in videl bode, da je med celjskimi Nemci malo pristnih Nemcev, razun uradnikov.

Uradnike naj zanaprej vlada pošilja v Celje slovenske ali slovanske in le take nemške, ki so slovenske polnoma zmogni. Kdor je naš kruh, naj govori tudi naš jezik! Potem bode visoka gospoda na Dunaju kmalu videla, kako pristno da je celjsko nemštvo in ta steber mosta, katerega prusaki zidati hočejo do Trsta in Adrije, se bode razrušil, gotovo ne na škodo mile Avstrije!

Razun uradnikov dobiva celjsko nemštvo veliko moč od prusaških Avstrijcev in pa iz nemškega »rajha«. Kdor prebira izkaze darov za celjski »Studentenheim«, mora temu pritrditi. Kakor hitro bodo ti viri usahnili

— in Nemci se morajo navoliti tega vednega beračenja
— bode se videlo, kako da je celjsko nemštvo. Pa tudi mi Slovenci ne smemo nikakor nositi svojih denarjev k nemškemu trgovcu, gostilničarjem in sploh obrtnikom.

Kadar dobimo v Celje naše uradnike, profesorje in se bomo Slovenci držali vestno gesla »Svoji k svojim«, takrat še-le bode boj za Celje končan; Celje bode slovensko. In večni Bog nas Slovence gotovo pri tem naporu ne bode zapustil. Saj nismo sami, naši slovanski bratje, Čehi, Poljaki in Hrvati nas bodo podpirali; saj so ti ravno te dni videli, če se Nemci rogajo nam, rogajo se tudi našim bratom!

Nova volilna pravica.

Pri bližajočih se volitvah za državni zbor imajo letos prvokrat pravico voliti vsi državljani moškega spola, ki so 24 let stari; pri volitvah za deželni zbor še to ne velja. Voliti pa ne smejo oni, ki so zavolj kakega zločina izgubili svojo državljansko pravico za vselej ali za nekoliko let, dokler je zopet ne zadobijo. Tako je nastala nova skupina volilcev, ki se imenuje splošna ali peta kurija, ker obsega novo, peto vrsto takih mož, ki imajo volilno pravico. V prvi vrsti ali kuriji so volilci v mestih in trgih, v drugi vrsti so občine na deželi, v tretji so udje trgovskih in obrtnih kamor ali zbornic, v četrti veleposestniki. Kdor v tem ali onem oddelku voli, sme tudi v drugih. Le veleposestniki ne smejo voliti niti v občinah na deželi, niti v mestih ali trgih; kdor v mestu voli, ne sme ob jednom še tudi kje na deželi voliti. Vsaka vrsta volilcev ima si izvoliti določeno število poslancev. Nova, peta kurija sme in mora izvoliti 72 poslancev; med njimi mora poslati Štajarska dežela štiri, Kranjska jednega, istotako Koroška, Gorica in Trst.

Ta volilna kurija je za bodočnost prav pomenljiva. Vse stranke delujejo na to, da bi si pridobile pri novih volitvah prav dosti poslancev. Zato se marljivo zbirajo in pogovarjajo o tej zadevi. Liberalci vlečejo na svojo in socijalisti tudi na svojo stran; a pravi nasprotniki si zaradi tega niso, kar se je v zadnjem času tu pa tam že dovolj jasno pokazalo. Vez, ki jih druži, je »sovrastvo proti cerkvi, proti duhovnikom, proti katoliškemu krščanstvu«. To sovrastvo jih druži od dne do dne bolj trdno. S tem nam dajo nehote vzgled, kako imamo ravnati tudi mi! Kjerkoli in kedarkoli ti je mogoče, udeleži se katoliško-političnih shodov in ljudskih zborovanj, da zveš o svojih narodnih in političnih dolžnostih, a tudi v pravicah, ki ti gréjo. Ogibaj se onih, ki delajo ljudstvu vedno le same obljube, katerim je za denar, ne pa za srečo ljudstva; oklepaj se onih, ki so še ohra-

nili versko prepričanje in ljubeče srce do bližnjega. To imaš posebno letos storiti, ko se je volilna pravica precej razširila; zato se je posluži, vporabi jo, ne zanemari je. V novi, peti kuriji smeš voliti, ako imaš 1. avstrijsko državljansko pravico, 2. ako si dopolnil 24 let, 3. ako si preživel šest mesecev pred razpisom volitve na kraju, v občini, kjer se voli. Ako bi se tedaj naznanila volitev dne 1. marcija l. 1897., moraš vsaj od 1. septembra l. 1896. sem v istem kraju prebivati, to je pol leta.

V peti kuriji sme še enkrat voliti tudi vsak, kdor je že v kaki drugi kuriji volil, ker ta nova, peta kurija je občna, splošna. Kdor pa 1. nima treh, ravno kar navedenih lastnostij, ne sme voliti, tudi 2. oni ne, ki ima jerober ali varuha, 3. ki dobiva podporo iz javnega ali občinskega premoženja, niti 4. oni ki je v »konkursu«, dokler se stvar pred sodnijo ne poravnava, kakor tudi 5. oni ne, ki je prišel zavolj kakega zločinstva ali obsodbe ob državljansko pravico. (Koneč prih.)

Cerkvene zadeve.

O Marijin otrok, čuj in beri!

Blaženi, ki bodo Tebe zidali!
Tob. XIII., 16.

V Mariboru se stavi preblaženi Devici Mariji, Materi Milosti, na čast nova cerkev in sicer iz milodarov hvaležnih Marijinih otrok. Ustanovila se je v ta namen v frančiškanskem samostanu posebna družba za zidanje nove cerkve. Vsak družnik daruje najmanj 5 kr., to je 10 helarjev nove veljave vsaki mesec — na leto 60 kr., to je 1 krono in 20 helarjev za Marijino cerkev. — Duhovne dobrote te Marijine družbe so precej velike. Stoji namreč ta družba v posebnem varstvu sv. starišev preblažene Device Marije, sv. Joahima in sv. Ane. Razun 15 svetih maš, ki se vsaki mesec in vsako leto služijo (glej pravila § 5 b), bereta se še vsaki dan dve sv. maši in sicer ena za vse žive in druga za vse rajne družnike in dobrotnike. Namen je ta, da bi po mogočni priprošnji Matere milosti vsi živi družniki in dobrotniki dosegli enkrat blaženo smrt in vsi rajni bili hitro rešeni iz ognja vic. Ko bode nova cerkev dozidana in družba preneha, pridejo vsa imena družnikov k podnožju čudodelne podobe Matere Milosti in se bodo tam hranila za večni spomin. — Vrh tega se še vsak družnik udeleži vseh molitev, dobrih del, božjih potov in daritev sv. maš, ki se v namen te družbe opravljajo. Prosimo torej v imenu preblažene device Marije, Matere Milosti, vse hvaležne Marijine otroke, naj pristopijo k tej družbi in nam pomagajo dovršiti veličastno svetišče Matere Milosti. Veliko jih je sicer že pristopilo — naša družba šteje zdaj 40.000 udov — vendar veliko družnikov in milodarov še pričakujemo in potrebujemo, če hočemo to bogoljubno delo tudi srečno dokončati! — Imamo namreč namen, da bi ta Marijina cerkev bila ob enem spomin sedemstoletnice rojstva velikega čudodelnika in častilca Marijinega, sv. Antona Padovanskega, ki se je po mnogih krajih in deželah 15. avgusta 1895 slovesno obhajala, kjer se ta čudodelnik celega sveta časti in na pomoč kliče.

Nekako hočemo tudi s tem bogoljubnim delom oživiti in obuditi češčenje in zaupanje do sv. device — mučenice Filumene, ki se je še pred kakimi 40 leti na Slovenskem častila in se tudi kazala čudovito pomočnico v brezštevilnih stiskah in nadlogah našega pomezelskega življenja — zatorej bodeta imela tudi sv. Anton Padovanski in sv. Filumena svoji lastni kapelici v novi Marijini cerkvi. Veliko je naše zaupanje, da bode Marija, Mati Milosti, v tej cerkvi velike milosti delila in

da bodeta ta čudodelna svetnika v tem Marijinem svetišču razodevala, kako velika in mogočna sta pred božjim obličjem v nebeškem kraljestvu.

Ker smo prepričani, da ima preblažena Mati božja veliko otrok in častilcev med pobožnimi Slovenci in da se češčenje in zaupanje do sv. Antona Padovanskega in sv. device-mučenice Filumene vedno bolje razcveta in širi, trdno zaupamo, da se bo še veliko Marijinih otrok za našo družbo oglasilo in svojo ljubezen in zaupanje do sv. Antona in sv. Filumene s tem pokazalo, da nas v našem blaženem pa tudi trudapolnem delu podpirajo! Ko so naš milostivi knezoškof 10. avgusta 1893 — na dan blažene smrti veličastne device-mučenice sv. Filumene — blagoslovili podzidje in položili temeljni kamen za Marijino svetišče, so po presveti daritvi sledeče besede izgovorili: »Pri oltarju sem danes prosil plačevalca vsega dobrega, naj milodare dobrotnikov za to hvale vredno delo s časnimi in večnimi dobrotami povračuje. Imena radodarnih dobrotnikov niso sicer znana pred svetom in niso zapisana v očitnih listih — pa ta imena so gotovo zapisana v bukvah življenja. Preroške besede pobožnega Tobija čez krasno Jeruzalemsko mesto in njegov veličastni tempelj: »Blaženi, ki bodo Tebe zidali« se bodejo tudi nad vsemi tistimi izpolnile, ki s svojimi milodari pomagajo zidati to Marijino cerkev. Amen, amen Vam pravim: Vsi, ki s svojimi milodari pomagajo zidati to Marijino cerkev, pridobijo si pravico do večnega sedeža v nebeškem kraljestvu!« — Predragi Marijini otroci, premislite te globoke besede v duhu sv. vere ter hitite ubogim očetom frančiškonom na pomoč, pomagajte jim zidati cerkev, ki bode posvečena preblaženi Devici Mariji, Materi Milosti, in posebnemu češčenju čudodelnih svetnikov sv. Antona Padovanskega in sv. device-mučenice Filumene!

Sklepamo našo ponižno prošnjo z geslom, ki smo si ga izvolili za naše bogoljubno delo in v katero stavimo celo svoje zaupanje; tako-le se glasi:

Vse po Mariji! Vse z Marijo!
Vse v Mariji! Vse za Marijo!

Frančiškanski samostan v Mariboru.

O. Kalist Heric,
gvardijan in predsednik Marijine družbe.

Gospodarske stvari.

Kako se ribe shranjujejo?

Naravno je, da žive ribe moremo le v vodi, v posebno zato napravljenih zabojih ohraniti. Ker je pa že marsikateri, ki si je ribe v take zaboje ali truhice vložil in hranil za prodajo ali postni čas, skušil, da mu jih je vendar več zbolelo ali poginilo, ter imel znatno škodo, zatorej hočemo govoriti, kako se z ujetimi ribami ravna, da bodo dolgo zdrave in užitne ostale.

Precej trpežne so borove deske ali late za napravo takih zabojev. Deske se od vseh strani razun dna precej gosto navrtajo (preluknjajo), ali pa se zaboj iz lat zbije. Luknje ali špranje morajo precej velike biti, seveda primeroma manjše od rib.

Zaboj mora imeti vratica s ključavnico. Če so luknje ali špranje premale, oziroma preozke, se lahko z ribjo žlema, katero ribe vedno izpuhajo in z raznim blatom, ki z vodo pride, zamašijo. Če ta žlema ne more skoz luknje ali špranje vedno odhajati (odplaviti), so ribe primorane to nesnago požirati, kar rodi bolezen, začnejo smrdeti, jim ljuškine odpadejo, večkrat postanejo krastave in poginejo. Zato je potrebno, da se z ribami napolnjeni zaboji večkrat pregledajo in osnažijo, ker sedaj ti je jasno, da se celo v čisti, tekoči

vodi lahko zamašijo in poginejo. Lastnik pa, ki pogosto uzroka vedel ni, si ni mogel raztolmačiti, da so mu v čisti, tekoči ali globoki vodi v zaboju ribe zbolele, in dostikrat je kdo na sumu, da je ribe otroval. Iz tega je razvidno, da mora zaboj zadosti velike luknje ali špranje imeti, ter večkrat osnažiti. Pogosto pa zaboje vidimo, da imajo le na vrhu ali eni strani luknje, in taki so malo vredni.

Rib se le toliko v zaboj dene, da morejo vsaka posebej prosto plavati in se na stranéh drgati, da se tako stare žleme oprostijo. Tudi je dobro na dno razne kamene vložiti, da se po njih drgajo. Te zadnje besede bi lahko kdo krivo razumel, zato še povemo nekaj o ribji žlemi. Če ribo z roko primeš, jo moraš kaj previdno prijeti, da ti ne spolzne, ker je vedno polzka, žlemasta. Od kod pa pridejo te žleme?

Kakor je vsaka koža z gostimi, nevidnimi luknjicami obdana, tako je tudi ribja, skoz katere odhaja žlema. Če žlema predolgo na ribah ostane, se strdi, se je riba hoče na vsak način oprostiti, zato se začne po kamenju, koreninju ali drugih delih drgati. Če je pa zaboj prenapolnjen ter ne morejo proste plavati in gibati ter žlema odstraniti, tedaj postanejo bolne, če se pravočasno zaboj ne osnaži.

V zaboje se vsaka vrsta rib posebej, p. karpi skupaj, ščuke skupaj itd., devajo, in jim potrebne hrane priskrbimo. Prve dni, ko so še znemirjene, nočejo jesti in še le čez par dni, ko se že glad oglasi, jim živeža damo. Karpi jedo kruh, kuhan krompir in razne druge ostanke. Ščuke moramo krmiti z malimi ribami ali drugimi mesenimi ostanki. Ribe živé tudi brez jedi dolgo časa, pa potem močno shušajo. F. P—k.

Sejmovi. Dné 18. januarija v Petrovčah, Tilmiču, pri Sv. Petru v Gornji Radgoni, v Kapelah in Marenbergu. Dné 20. januarija v Arnovžu, pri Sv. Lenartu v Slov. gor. in pri Sv. Mohorju pri Rogatecu. Dné 21. januarija v Teharjih in na Bregu pri Ptujju (za svinje.) Dné 22. januarija v Mozirju in na Bizeljskem.

Dopisi.

Iz ljutomerskega okraja. (Gospodarsko in politično društvo.) Delavci imajo dobro razvito časopisje in urejena društva, nastopajo povsod v celokupnosti ter so že na tak način mnogo pridobili. Uradniki postopajo istotako skupno in so dosegli sedaj zvišanje plač za 12 milijonov, katere bodo tudi kmetje pomagali plačevati. Kmetje, storite i vi tako! Večno godrnjanje záse o slabih letinah, vedno večjih davkih in o težavnem gospodarstvu nič ne koristi. Dosedanja ureditev gospodarstva ne zadostuje nikakor več vedno rastočim potrebam; prišle so nove potrebe in za té-le je treba novih gospodarstvenih sredstev. Gospodarsko stanje kmeta se mora zboljšati! Naše kmečko ljudstvo mora spet dobiti trdno gmotno podlago, na kateri bodé moglo še doseči politično izobrazbo in splošno omiko. V tem oziru deluje »Gospodarsko in politično društvo za ljutomerski okraj«, katerega se kmetje trdno oklepajte, na kojega shode pridno zahajajte ter tu skupno izrazujte svoje želje in težnje! Kmetje, v celokupnosti zastopajte ob takih prilikah svoje interese, in na vas se bode moralo ozirati!

Iz Celja. (Cerkveno petje.) Kakor že večkrat, tako so tudi o božičnih praznikih cerkveni pevci pokazali, kaj da zmorejo. Pri polnočnicah se je pela v mešanem zboru Foersterjeva »Missa in honorem Sanctae Caeciliae« prav izborna. Za ofertorij se je pel Hlad-

nikov »Laetentur coeli«, predpisan koral pa sta jako lepo prednašala čč. gg. Josip Potovšek, kaplan, in Josip Kardinar, gimnazijski veroučitelj. Po sv. maši pa so zapeli pevci nekaj slov. božičnih pesmij. Na orgljah je izvajal g. Brvar nekatere fuge od Bacha in Körnerja. Na božični dan ob 10. uri pa se je pela latinska maša od Gruberja, op. 15., za četiri mešane glase in šest instrumentov. Prednašala se je res umetniško, za kar gre pač največja hvala neumornemu delovanju gosp. organista Brvarja in pa požrtvovalnosti pevk in pevcev, kateri vedno tako radi sodelujejo, in sicer kot zasebni pevci in ne kot udje pevskega društva. Pel se je tudi predpisani ofertorij od Trescha ter Foersterjeve responsorije za četiri glase. Na sv. Štefana pela se je maša, kakor pri polnočnicah ter Brvarjev »Tantum ergo«. — Z veseljem smo opazili, da se je v zadnjem času cerkveni pevski zbor jako pomnožil, posebno gledé ženskih glasov. Zeleti bi bilo, da bi postale vse nove pevke tako izurjene, kakor sta znani dve gospodični! Pri moških glasovih je tenor še vedno slabo zastopan, pa tudi ta nedostatek se gotovo v kratkem popravi. Torej le pogumno naprej! Boleslav.

Iz Št. Jurija ob juž. žel. (Zborovanje) Cesarjevič-Rudolfovega sadjerejskega društva dne 20. dec. je bilo radi neugodnega vremena precej slabo obiskano. Kljub temu se je zbralo okoli 30 mož in iz sosednje župnije Slivnice g. župnik Kozinc in g. nadučitelj Kurbus. Predsednik, g. dr. G. Ipavic, navaja v začetku, da je dobilo društvo pri sadjarski razstavi v Celju častni diplom in da se je okoličanom za lepo sadje razdelila vsota 85 gld. Nadalje poroča, kaj je storilo društvo tekom leta in predlaga, naj bi se do prihodnjega zborovanja posvetovalo, kako naj društvo proslavlja 50letnico vladanja našega presvetlega cesarja in mu kliče trikratni živio. — Gosp. potovalni učitelj Belé nas je s svojim zanimivim govorom prepričeval, da si zamore kmet s pravičnim obdelovanjem sadnega drevja svojo materijelno stanje zelo poboljšati. Razlagal je nadalje, kaj je treba po zimi s sadnim drevjem početi in povdarjal posebno mazanje drevja, izrezavanje kron in gnojenje. Nekaterniki prosijo, da bi predsednik naročil umetna gnojila. Gosp. Belé se pohvalno izreče o št.-jurski občini, katera goji le izredne in najboljše vrste, katerih le malo kje najde. — Čast. g. župnik Kozinc častita v imenu vsega društva g. predsedniku, da je bil imenovan cesarskim svetovalcem. Predsednik se zahvali vsemu društvu, kakor tudi g. Belé-tu in s tem sklene zborovanje. Na svidenje v spomladi!

Iz Vitanja. (Obdarovanje.) Letos se je že tretje leto v Vitanju razdelilo pred božičnimi prazniki ubogim šolskim otrokom na tukajšnji trirazrednici mnogo daril, obleke in obutve. Vsa darila so stala letos v denarju 184 gld.; zraven pa še nekaj kap in klobukov, katere je daroval g. Jankovič in 30 kril, darovanih od gospe Marije Jaklin. Vsem dobrotnikom naj božje dete Jezus obilno povrne! Ta darila so posebno letos kaj dobro došla ubožnim otrokom, ker mnogoteri naši farani vsled slabe lanske letine, osobito pa vsled lanske toče hudo silo trpijo. Živinska kupčija pa je skoraj vsa prenehala; tudi les gre slabo v ceno. Veliko jih je po naši župniji, ki že mnogo časa sem živijo samo ob tem, kar si kupijo. Kupovati si morajo pa vse razum vode. In kje je še žetva? Ker je letošnja zima brez snega, je to premnogim v silno škodo. Ne morejo namreč zvrh Stenice in iz Javorja spravljati drv, katerih je tam na stotine in stotine sežnjév nakupičenih. Drva se zamorejo spravljati do ceste le po sanéh na snegu — zguba in škoda je torej za lastnika in za delavce silno velika. Naj pri tej priliki zahvalo izrečem blagim Zrečanom, ki so po g. kaplanu Salovenu poslali za naše po toči po-

škodovane trpine 5 gld. 71 kr.; potem dobrotnikom iz Šmartna pri Velenju, od katerih smo prejeli po g. župniku Cizeju 3 gld. in g. M. Fideršek, župniku v St. Florjanu, za darovani gld. Obdarovani se dobrotnikom iskreno zahvaljujejo. Zdaj pričakujejo še podpore iz onih precej visokih zneskov, katere so darovale za reveže te vrste: država, štajarska dežela in štajarska hranilnica.

Iz Šaleške doline. (Društvene reči.) Na Štefanovo je imelo v Korunovi gostilni pri Velenju kmečko bralno društvo gorenje Šaleške doline svoj občni zbor. Udeležba ni bila velika, vendar so došli najzvestejši udje društva. Kmetov je bilo malo, to pa zategadelj, ker je društvo, dasi »kmečko«, bilo v preteklem letu bolj »spalno«, nego »bralno društvo« in se je premalo trudilo širiti z branjem dobrih knjig (!) in časopisov pravo omiko med kmečkim ljudstvom, kateremu je že po imenu v prvi vrsti namenjeno. V preteklem letu je dné 8. septembra priredilo veselico, ki se je sicer posrečila, pa društvo preveč stala. Po poročilu tajnikovem in blagajnikovem se je izvolil odbor za letošnje leto. Upamo, da bo društvo v novem letu začelo tudi novo živahnejše delovanje; novoizvoljeni predsednik, zaslužni g. zdravnik Skubic, je obljubil, da bo društvo celó na sosedne župnije raztegnilo svoje delovanje, kar nas zelo veseli. — Na Silvestrov večer so se na povabilo g. župana Ježovnika v njegovih prostorih zbrali skoraj vsi velenjski rodoljubi k skupni zabavi in so zložili tudi lep novoletni dar za družbo sv. Cirila in Metoda, 10 gld. 60 kr. Izrekla se je tudi želja, naj bi se v novem letu Slovenci pogosto shajali in s složnim delovanjem skrbeli za to, da se v veliki velenjski občini začne novo národno življenje Slovincem v korist, nemčurjem v strah in trepet. Tako je prav! Slovenci, le vrlo naprej! — Na novega leta večer so v šoštanjski čitalnici priredili šaleški tamburaši-dijaki lepo veselico, katero so počastili med drugimi tudi Velenjčani in Mozirčani v večjem številu. Vodja tamburašev, za našo národno stvar navdušeni g. jurist Mihelič, je v jedrnatem pozdravnem govoru razjasnil tudi nastanek in pomen tamburaške godbe. Nastopilo je šest dijakov in tri gospodičine; igrali so izborno, več pesmic so morali ponoviti. Vsa čast g. Miheliču, ki je ustanovil tamburaški zbor in v kratkem času dosegel tako lepe uspehe! Vse je bilo lepo, le postrežba je bila precej slaba. Res žalostno, da naši obrtniki prav nič ne znajo takih prilik porabiti, da bi kaj skupili.

Iz Žalca. (Veselica), katero je priredilo »Slov. kat. delavsko društvo« na novega leta dan, obnesla se je nepričakovano dobro. Ljudstva se je zbralo prav mnogo tako, da je bila precej velika dvorana gospe Hausenbichler pač še dosti premala. Diletantje so zadeli jako dobro svojo nalogo. Petje pa nas je bilo tako očaralo, da se skoraj nismo mogli ločiti od te krasne zabave in poštene družčine. Znani strokovnjak v igri na glasoviru, g. baron pl. Gutschreiber, zaigral nam je še par poskočenih na glasoviru. Tako smo se zabavali par uric skupaj prav pošteno. Le h koncu nam je hotelo par mlečnozobih poturic skaliti to prijetno zabavo, katere bi rajši imenoval »nizko«, kakor pa visokošolce, s svojimi neumnimi socijademokratičnimi frazami. Vsem diletantom, pevcem in sploh vsem, ki so kaj pripomogli k tej prelepi slavnosti, pa tudi vsem častitim gostom, ki so nekateri tudi prav globoko v žep posegli, v imenu »Slov. kat. delavskega društva« srčna zahvala!

Od štajarsko-hrvaško-kranjske meje. (Na delo!) Od vseh strani se sliši, da se že pripravljajo na prihodnje državnozbornske volitve. Postavljajo se že kandidati in agitacija se je začela. Tudi okrajna glavarstva razpošiljajo že belice, pole za sestavljanje volilcev. Tako je c. kr. glavarstvo Brežice v soboto »per

express« poslalo županom ukaz, da imejo zgotoviti do dne 20. jan. imenik volilcev in ga v Brežice poslati, drugače zapade župan globi 100 gld. Kdo bo naš kandidat? Mi smo izkazali že jedenkrat zaupanje č. gosp. Žičkarju in ga zvolili v deželni zbor, kjer ga pač nobeno veselje in noben uspeh pri takih razmerah ne čaka. Bolj uspešno in z večjim veseljem deloval bi pri svoji neumornosti in delavnosti v državnem zboru za blagor svojih volilcev. Mi ga poznamo že od lani povodom deželno-zborskih volitev. Vi Celjani pa ga poznate že od prej, da je mož nevstrašen — vsaj je Vas častni občan — in Vam ostane v vednem spominu, kako je nekdaj pri Vas neobdelano celino oral. — Pa to je samo svetovano — nikomur vsiljeno!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Bratranec Nj. veličanstva svetlega cesarja, nadvojvoda Rainer, poveljnik domobrancev, je oni dan slavil svojo 70letnico. — Razprava o državnem proračunu se razpleta jako naglo in površno. Državni zbor se bržčas razpusti dne 23. januarija, nato se razpišejo državne volitve, ki bodo sredi meseca marcija; kajti koncem marcija se bojda že skliče novi državni zbor. — Dr. Karol Lueger in slavni jezuit o. Abel sta nevarno zbolela.

Češko. V nedeljo je bil v Kolinu velik shod, na katerem je govoril dr. Rieger. Čehom in Nemcem je priporočal mir in spravo, Čehom pa složnost in edinstvo.

Štajarsko. Marki Bacquehem pride bojda na Dunaj za namestnika, na Štajarsko pa baron Hein s Kranjskega. Bog nas varuj Heina, tega nevarnega nasprotnika Slovencev in katoličanov! — V Št. Rupertu ob Rabi je umrl deželni poslanec, dekan Proboscht. — V okraju Bruck bode pri državnih volitvah zoper liberalca Poscha kandidoval dr. A. Gasparič.

Koroško. Naši bratje Korošci se že začnejo pripravljati na državne volitve. Prih. nedeljo bode shod v Št. Juriju pri Velikovcu. — Nemško katol. politično društvo je imelo o Božiču več dobro obiskanih shodov. — Celovski socijalni demokratje so s svojim konsumnim društvom napravili krido.

Kranjsko. Shod zaupnih mož katoliško-narodne stranke zaradi državnih volitev bode dne 28. jan. — Krščansko-socijalni dr. Gregorič priredi prih. nedeljo shod v Lescah na Gorenjskem. — »Obrtna zveza za Kranjsko« je imela dne 6. jan. v Ljubljani občni zbor; izvolila si je odbor in kandidate za volitev v trgovsko in obrtno zbornico, in sicer same katoliške može.

Primorsko. Na Goriškem upajo Lahi in Nemci zmagati v peti kuriji. Ne bode šlo, razun če bodo Slovenci razcepljeni na dve ali tri stranke. — Društvo »Edinost« še vedno prireja vsako nedeljo shode v tržaški okolici, da se ljudstvo podučí o mestnih in državnih volitvah.

Hrvaško. Ako bode šel ban Hedervary v pokoj, pride na njegovo mesto sedanji hrvaški minister pri ogerski vladi Josipović. — V Reki se uvedejo namesto avstrijskih, že 50 let obstoječih postav ogerske postave, ne da bi za to kdo vprašal hrvaško vlado. Kaj se Madjar briga za pogodbo in pravico?

Vnanje države.

Rim. Nekateri časniki so te dni pisali, da so sv. oče nevarno zboleli. Hvala Bogu, da to ni res! — Umrl je slavni hrvaški učenjak dr. Ivan Črnčič, kanonik pri Sv. Jeronimu.

Italijansko. Vlada bode Abesincem morala plačati do osem milijonov lir. Toliko so bojda pri Abesincih zajeli laški ujetniki. No, drugod takemu plačilu pravijo vojna odškodnina. Tudi se v kratkem uredi meja med Abesinijo in laško naselbino v Afriki.

Nemško. Cesar Viljem in bavarski princeregent Luitpold sta izdala ostre naredbe zoper dvoboj pri častnikih. Dozdaj so se namreč častniki za vsako malo reč prepevali.

Rusko. Car je imenoval grofa Muravjeva ministrom unanjih del. — Car in carica sta oni dan odpovala v Livadijo ob Črnem morju. Svojim namestnikom v vojaških rečeh je car imenoval velikega kneza Mihaela, namestnikom v civilnih rečeh pa Pobedonosceva. Da je Pobedonoscev dosegel tako čast, temu se vse čudi.

Srbsko. Pred tednom se je kraljev očka Milan vrnil zopet v Beligrad, kamor ga že dve leti ni bilo. Očka gotovo potrebuje denarcev, bržčas pa tudi hoče uplivati pri preosnovi ustave, katero hoče dognati novo ministerstvo Simičevo.

Črnogorsko. Danes slavi vladarska rodbina svojo dvestoletnico. Prišli so v Cetinje zastopniki okrajev ter častitali knezu ter se rodbini zahvalili, da je tako skrbno varovala svobodo Črne gore in državo povečala.

Turško. Sedanjega sultana bojda hočejo nekatere velevlasti odstaviti in spraviti na prestol kacega njegovega sorodnika. — Na Kreti se kristijani zopet pripravljajo na ustajo. Vsled tega se je na Grškem oglasilo že čez dva tisoč prostovoljcev, ki hočejo iti krečanskim kristijanom na pomoč.

Špansko. Španci tolažijo sebe in svoje prijatelje z novico, da bode ustaja na Kubi in Filipinskih otokih kmalu zadušena. Na Kubi se hoče udati Špancem Maksimo Gomez, vodja ustašev, ker med ustaši ni več reda in navdušenosti.

Za poduk in kratek čas.

V podzemeljskem Rimu.

(Piše Fr. Kovačič.)

(Dalje.)

Kolikokrat so po tej cesti nesli po noči pogrebeci razmesarjena telesa mučencev k večnemu počitku v katakombe! Kolikokrat so se po tej cesti pomikale trume vernih kristijanov natihoma proti katakombam k službi božji, kjer so dobili pomoč in tolažbo za mučeniško smrt, ki jih je morda že drugi dan zadela! Po tej cesti je prišel v Rim veliki apostol narodov, sv. Pavel. Pri vsaki stopinji si lahko misliš: tukaj so nekdanj hodili mučenci, svetniki, apostoli.

Po celi poti srečavamo imenitne krščanske spominike. Komaj se pri »koloseju« obrnemo na desno, že stoji pred nami slavolok cesarja Konstantina, nema priča veličastne zmage krščanstva nad paganstvom. Postavilo ga je rimsko starešinstvo, ko je Konstantin sijajno premagal hudobnega Maksencija pri milvijskem mostu.

Ko gremo kake četrte ure dalje, zagledamo na desni strani starinsko cerkev sv. Nereja in Ahileja. Ta dva svetnika sta bila služabnika imenitne rimske gospe Domitile, ki je bila v bližnji zlahti s cesarjem Domicijanom. Krstil jih je sv. Peter sam. — Vsi trije so umrli zaradi Kristusove vere mučeniške smrti.

Ta cerkev nas posebno spominja sv. Petra. Ko je bil dolgo časa v železje uklenjen v mamertinski ječi, napravile so mu rjave verige hude rane na nogah. Ko so ga izpustili iz ječe, so mu kristijani v naglici obvezali rane. Med potom so mu pa preveze odpadle in tako rane ponovile. To se je zgodilo tam, kjer dandanes stoji

cerkev sv. Nereja in Ahileja. — V tej cerkvi se še hrani star kamenit stol, na katerem je nekdanj sedel papež sv. Gregorij Veliki.

Tej cerkvi nasproti — na levi strani ceste — stoji cerkev sv. Siksta, kjer je sv. Dominik ustanovil prvi samostan dominikanskega reda. Za nekaj korakov gre na levo stran ozka cesta, tako zvana »latinska cesta«, h cerkvi sv. Janeza »v olju«. Tukaj je cesar Domicijan dal sv. apostola Janeza vreči v hotel vrelega olja.

Polagoma se nam že kažejo ob straneh ostanki nekdanjih grobov rimskih velikašev, a ne moremo se muditi pri njih, ampak hitimo dalje. — Kmalu pridemo do mestnega zida in vrat sv. Sebastijana. Pri teh vratih, na levo, je nekdanj stal tempelj paganskega boga Marta, kjer so kristijane večkrat silili, da žrtvujejo maliku, kakor beremo v življenju mučencev. Od tega templja ni ostalo ničesar. — Ostanki grobov se nam kažejo vedno gostejši. Kmalu pridemo do razpotja. Jedna cesta gre na desno, imenuje se ardeatinska cesta, Apijeva cesta pa zavije nekoliko na levo.

To razpotje nas spominja znamenitega dogodka. Ko je cesar Neron začel preganjati kristijane, zaprl si tudi sv. Petra v ječo. Toda Peter je jetničarje sprco-brnil h krščanski veri in ti so ga izpustili iz ječe. Spominjajoč se besed Kristusovih: »Če vas preganjajo v enem mestu, bežite v drugo«, hotel se je tudi Peter umakniti rokam Neronovim, da bi drugod oznanjeval Kristusov evangelij.

Neke noči se je tedaj skrivaj napolil iz Rima. Korakal je po Apijevi cesti in prišel do razpotja. Tukaj se je imel odločiti, kam se naj obrne; ali na desno naravnost k morju, od koder bi se lahko odpeljal na Francosko ali na Špansko oznanjevat evangelija, ali pa na levo dalje po Apijevi cesti v spodnjo Italijo, kjer bi se lahko prepeljal na Jutrovo, morda nazaj v Antijohijo ali v Jeruzalem.

Toda to ni bila volja božja. — Ravno na tem razpotju mu pride nasproti Kristus. Peter ga hitro spozna in ga začudeno vpraša: »Gospod, kam greš?« — »V Rim, da me bodo znovič križali« — bil je odgovor, in prikazen je izginila. Peter pa je hitro spoznal, kaj to pomeni, vrnil se je nazaj v Rim, kjer je kmalu potem na križu umrl za svojega Gospoda. — Na onem mestu, kjer je Peter srečal Gospoda, stoji priprosta, majhna cerkva z napisom: »Domine quo vadis«, t. j.: Gospod, kam greš? (Dalje prih.)

Smešnica. A: »Kako ste vendar mogli biti tako nespametni, da ste dali temu Deželi svojo hčer v zakon; saj vendar veste, da je preživel dve leti v ječi?« — B: »Meni je rekel, da le poldrugo leto!«

Razne stvari.

Domače. (Naša tridesetletnica.) Prihodnjo soboto, dné 16. januarja, bode minolo ravno trideset let, odkar izhaja »Slov. Gospodar«. Vsled tega izide o svečnici naš list v krasni, slavnostni izdaji.

(Zaradi volitev) v državni zbor vršijo se dogovori in »Slovensko društvo« skliče kmalu zaupne može v Maribor, da se postavijo kandidati.

Predsedništvo.

(Župnijska knjižnica) se je v nedeljo, dne 10. jan. ustanovila v Šmartinu pri Šaleku. Zanimanje tamošnjega vrlega ljudstva za njo je veliko.

(Zahvala.) Gospa Apatova je plačala Ojstriškej šoli letnino za društvo sv. Mohorja. Bog ji povrni stoterokrat, otrokom pa daj več takih prijateljic in prijateljev! — Šolsko vodstvo Sv. Jurij ob Taboru.

(Na Ptuju) se prodajajo na drobno in debelo užigalice in svinčniki družbe sv. Cirila in Metoda v prodajalnici znanega narodnega veletržca g. A. Jurce. Slovenci, pridno kupujte to izvrstno blago sebi v čast, prepotrebni družbi pa v korist!

(Iz Celja.) Dne 11. jan. ob 2. uri popoldne sta se na Jožefovem trgu pred »Národnim domom« splasila dva vprežena konja, ter dirjala po ulici skoz mesto proti farni cerkvi, kjer se kučija vsled ozke ulice ob hišni vogel zadene, ter z zdrobljenim prvim delom prevrže. Konja pa sta se odtrgala in naprej zdirjala. Voznik, ki je bil sam na vozu, je padel, toda brez velikega poškodovanja. Samo obleka se mu je pretrgala.

(V župnijskih maticah v Celju) je koncem pretečenega leta zabilježena sledeča sprememba: rojenih je 344 otrok; umrlo je 426 oseb; poročenih je 91 parov.

(Iz deželne zbornice.) Ob sklepu zborovanja je izrekel g. deželni glavar novoletno voščilo in željo, naj bi med deželnimi poslanci vladala vedno taka edinstvo, kakoršna se je pokazala v zadnji seji. V tej seji so namreč vsi poslanci glasovali za to, naj deželni odbor izdela novo volilno postavo, kakor je »Slov. Gospodar« o tem že poročal. Dobro! Naj se nam Slovencem v graški zbornici deli pravica, kakoršno zahtevamo in katera nam po številu prebivalcev in visočini davkov gre, pa homo zadovoljni in sloga bo vladala med nemškimi in slovenskimi poslanci. Več pa Slovenci ne zahtevamo, kakor pravico.

(Konjska bolezen) na gobcu razsaja v občini Gomilski, v vranskem okraju. Kedar že vendar pride toliko potrebni živinozdravnik v Braslovče?

(Popravljanje mosta.) Most v Letušu pri Braslovčah se je vsled nujnih popravil moral dne 7. januarija zapreti.

(Rjavega hrošča) so vlovili že letos v Lokah pri Mozirju. Tretje leto za hrošča je prišlo; toda že zdaj meseca januarija rije snedež iz zemlje.

(Od gornje Savinje.) V Mozirju je kupil znano hišo Dreetovo g. Hojnik, dedič po ljubljanskem Dreetu. — Cesta v Solčavo, katero je povodenj neusmiljeno razdejala, je za vožnjo popravljena.

(Utonil v Dravi) je pred Božičem 46letni želar Janez Mlinarič iz Nove vasi niže Ptuja. Dva tovariša, ki sta z njim iz Šturmovca v čolnu drva vozila, pa sta se rešila.

(V Št. Juriju ob južni žel.) je občina dne 4. januarija priredila svojemu županu, g. dr. G. Ipavcu, kateri je bil pred kratkim imenovan cesarskim svetovalcem, veliko podoknico in sijajen banket. Gosp. dr. G. Ipavic je že četrto stoletja župan v Št. Juriju.

(Vreme leta 1897.) Za leto 1897. prerokujejo: Spomlad bode s početka lepa, mrzla proti sredi, topla o zvršetku. — Poletje toplo s početka, jako viharno proti sredi, deževno in vetrovno ob zvršetku. Bati se je dolge suše. — Jesen deževna s početka, a ob zvršetku bode mraza in snega. — Zima bode zelo nestanovitna.

(Morilca) krčmarice Viljemine Šlenc v Rotenbergu ob Dravi, kar smo zadnjič poročali, se pišeta Dobnik in Kaiser, bivša Sabatijeva hlapca. Morilec je prav za prav Dobnik; koliko je pri tem tudi Kaiser kriv, pokazala bode sodnijska preiskava.

Društvene. (Dijaški kuhinji) v Mariboru so darovali: Slavna posojilnica v Brežicah 10 fl., dr. Ant. Mihalič, zdravnik v Ljutomeru, 2 fl. 32 kr., nabranih na gostiji gospé Mime Rozman roj. Vavpotič, in g. Jakob Mir, stavbarski tehnik v Radencih pri Radgoni, 2 fl. Preč. g. Ignacij Orožen, stolni prošt v Mariboru, 10 fl., vlč. g. Simon Gabere, župnik v Framu, 4 fl., č. g. M. Osenjak, župnik v Vurberku, 3 fl., g. Anton Dobaj, posestnik pri Sv. Juriju na Pesnici, 2 fl. 50 kr. Bog plati!

(Slavni odbor podružnice) sv. Cirila in Metoda na Ptuju že dosti dolgo spi spanje pravičnega, čas je, da se vzbudi. Povsod drugod se nekaj stori in deluje za to družbo, samo pri nas vlada neka pogubna narodna mlačnost in brezbriznost; samopašnost in sebičnost razjeda in ovira vse naše narodno delovanje, da že zares v narodnem oziru »švedramo in plantamo!«

(Bralno društvo v Studenicah) naznanja, da se pri zadnji veselici za nedeljo, dne 17. jan. naznanjena veselica ne bode tisti dan vršila, temveč v prvi polovici meseca svečana.

(Bralno društvo v Podvincih) pri Ptuju ima letni občni zbor na svečnico, dne 2. februarija ob 5. uri popoldne v gostilnici g. Janeza Brusa z običajnimi poročili in domačo veselico. Na obilno udeležbo vabi odbor.

(V Šmarijah) bo letno zborovanje podružnici sv. Cirila in Metoda za Šmarije in Slatino v nedeljo, dne 24. jan. 1897 v prostorih g. Karola Jagodiča. Začetek ob 5. uri zvečer. Po zborovanju se vrši koncert, pri katerem sodelujeta iz posebne prijaznosti mešani zbor iz Šentjurja ob juž. žel. in moski kvartet »Vzgoja«. Svira polnoštevila šmarijska godba. Po koncertu prosta zabava.

(Bralno društvo pri Sv. Križu na Murškem polju) ima svoj redni občni zbor dne 17. jan. ob 3. uri popoldne v bralni sobi. Vspored: 1. Nagovor predsednika, poročilo tajnika, blagajnika in knjižničarja. 2. Volitev novega odbora. 3. Sprejem novih udov in vplačevanje letnine. 4. Raznoternosti.

(Vojaško veteransko podporno društvo) v Svetinjah pri Ornožu ima v nedeljo, dne 17. jan. po rani službi božji svoj II. občni zbor po sledečem redu: 1. Otvoritev zborovanja po načelniku. 2. Poročilo tajnikovo in denarničarjevo. 3. Volitev treh pregledovalcev društvenega računa. 4. Dopolnila volitev dveh odbornikov. 5. Prečitane in razlaganje društvenih pravil. 6. Nasvétí.

(Čitalnica v Ljutomeru) si je izvolila v občnem zboru dne 6. jan. sledeči upravni odbor: Predsednik vlč. g. Ivan Skuhala, dekan; podpredsednik g. Ivan Kukovec; tajnik g. Fran. Čeh, učitelj; blagajnik g. Ivan Kryl, realni učitelj; knjižničar g. Janko Karba, učitelj; odbornika gg. dr. Fran. Rosina, odvetnik, dr. A. Mihalič, okrajni zdravnik. Namestniki g. Josip Ivančič, c. kr. kontrolor, g. Tomaž Žargaj, c. kr. knjigovodja, g. Fran. Sršen, tržan.

(Zahvala.) Blagorodni g. Oton Ploj, c. k. notar v Gornji Radgoni, je negovskemu bralnemu društvu blagovolil darovati dve lepi knjižici »Materino delo« in »Najnovjša obnovitev vinogradov«, za kar mu prisrčno zahvalo izreka odbor.

(Narodna čitalnica v Rajhenburgu) je imela dne 4. januarija svoj občni zbor. Predsednikom je bil voljen g. Fr. Podkrajšek, podpredsednikom g. dr. M. Schmirmaul, blagajnikom g. B. Kunej, tajnikom č. g. G. Zrnko, knjižničarjem č. g. J. Merc, odbornikom g. J. Matko in namestikoma g. L. pl. Reinhofen in g. Fr. Kacjan.

(Akad. tehn. društvo »Triglav«) v Gradcu ima v soboto, dne 16. jan. ob pol 8. uri zvečer četrto, redno, javno zborovanje. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika. 2. Poročilo odbora. 3. Predavanje: Val. Vodnik in »Ljubljanske novice« (g. phil. Wester). 4. Slučajnosti. Lokal: Nadvojvoda Ivan. Gostje dobro došli!

(Koncert in veselico) priredi žalski tamburaški klub dne 17. jan., in sicer koncert v hiši g. Širce št. 41, v Žalcu, prosto zabavo pa v gostilnici gospe Hausenbichler. Začetek točno ob 6. uri zvečer. Cena vstopnicam h koncertu: Sedeži od 1. do 3. vrste po